

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้าน
รักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
AN ANALYTICAL STUDY ON APPROACHES IN PROMOTING THE
FIVE PRECEPTS OBSERVATION OF THE VILLAGES OBSERVING
THE FIVE PRECEPTS IN KHAMKHUEANKAEW DISTRICT,
YASOTHORN PROVINCE

¹จิรัชย์ วงศ์ขาริ, ²ทิพย์ภวิษณ์ ไสชาติ และ ³พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวฑฒโน

¹Geerachai Wongcharee, ²Thippavit Saichart
and ³Phrakru Thammathorn Siriwat Siriwatthano,

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ประเทศไทย
Mahachulalongkomrajavidyalaya University, Thailand

¹gohn4194@gmail.com

Received : May 1, 2022; Revised : May 20, 2022; Accepted : May 30, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาหลักการรักษาศีล 5 ในพระพุทธศาสนา 2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร และ 3) เพื่อเปรียบเทียบการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 6 หมู่บ้าน มีประชากรทั้งหมดจำนวน 3,539 คน ใช้การกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ซึ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอ คำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน อยู่ในระดับ ปานกลางเช่นกัน

¹ นิสิต สาขาวิชาพระพุทธศาสนา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

² อาจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

³ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี

โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ด้านการส่งเสริมงานบุญปลอดอบายมุข ด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี ด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข ตามลำดับ การเปรียบเทียบการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมประชาชนที่มี อายุ และระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ไม่แตกต่างกัน ส่วนประชาชนที่มีเพศ อาชีพของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

คำสำคัญ: การส่งเสริม, ศีล 5

Abstract

The research aimed 1) to study the principle of the Five Precepts observation in Buddhism; 2) to study the approaches in promoting the Five Precepts observation of the Five Precepts observation villages in Khamkhuenkaew District, Yasothon Province; 3) to analytically compare the approaches in promoting the Five Precepts observation of the Five Precepts observation villages in Khamkhuenkaew District, Yasothon Province. It was a survey research. The population in the area of this research was 3,539 living in 6 villages of Khamkhuenkaew District, Yasothon Province. The sampling group of 379 people was determined through the Krejcie and Morgan table. The instrument used in this research was a questionnaire. Findings of this research were as follows: The overall analytical study on approaches in promoting the Five Precepts observation of the Five Precepts observation villages in Khamkhuenkaew District, Yasothon Province was at moderate level. When it was considered by aspect, all the aspects were also at a moderate level and they could be chronologically ordered from the highest to the lowest level as the followings: Promotion of Buddhist Holy Days; Promotion of abstention from allurements which lead to ruin in all festivals; Promotion of chanting mantra through to the new year; Promotion of abstention from allurements which lead to ruin in funerals. In analytical comparison of the approaches in promoting the Five Precepts observation of the Five Precepts observation villages in Khamkhuenkaew District, Yasothon Province: the overall people with different age and education level had no difference in the approaches in promoting the Five Precepts observation but the people with different sex and profession had different approaches in promoting the Five Precepts observation with statistical significance at .05 level.

บทนำ

ประเทศไทยนั้นเป็นสังคมหนึ่งซึ่งยอมรับพระพุทธศาสนา และได้รับการหล่อหลอมจากหลักธรรมคำสอนในพระพุทธศาสนามายาวนาน วิถีชีวิตของคนไทยส่วนใหญ่ตั้งแต่กำเนิดจนถึงตาย จึงเกี่ยวโยงสัมพันธ์เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับพระพุทธศาสนา แต่เมื่อสังคมโลกเปิดกว้างขึ้นทั้งในด้าน สื่อสารมวลชน เศรษฐกิจ สังคมการเมืองและวัฒนธรรม จึงเป็นเหตุผลสำคัญที่นำพาให้สังคมไทยก้าวเข้าไปสู่กระแสแห่งยุคโลกาภิวัตน์ พระพุทธศาสนาจึงเป็นกระบวนทัศน์ใหม่ที่จะสามารถนำหลักการสำคัญที่มีอยู่ในพระไตรปิฎกมาประยุกต์ใช้ในการแก้ปัญหาในแบบองค์รวม เพื่อจะทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปอย่างครบวงจร อันจะส่งผลดีกับการแก้ไขปัญหาวิกฤติต่างๆ ของสังคมไทยต่อไป

พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต) (2552 : 771) กล่าวว่า พุทธธรรมเป็นองค์ความรู้ที่มุ่งเน้นให้เข้าใจธรรมชาติของโลกและชีวิต ให้สามารถดำเนินชีวิตอย่างถูกต้องเหมาะสม คือ การกิน อยู่ ดู ฟัง และการมีชีวิตที่บริสุทธิ์ ทำให้ผู้ศึกษาและปฏิบัติตามพุทธธรรมมีความสุข ในขณะที่เดียวกันก็ช่วยให้คนรอบข้าง และสังคมมีความสุขไปพร้อมกันด้วยพุทธธรรมเป็นระบบ การศึกษา 3 ประการ เรียกว่าไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ ปัญญา ซึ่งเป็นระบบการฝึกหัดอบรมเพื่อพัฒนากาย ความประพฤติ จิตใจ และปัญญา ไตรสิกขานี้เป็นองค์ความรู้ที่ครอบคลุมการดำเนินชีวิตทุกด้าน ตั้งแต่เรื่องง่าย ๆ ไปจนถึงเรื่องที่ละเอียดซับซ้อน ไตรสิกขา จึงเป็นระบบการให้การศึกษาที่สมบูรณ์ที่สุด ในการทำให้เป็นคนดี เก่ง และมีความสุข การศึกษาของกุลบุตร กุลธิดา ชาวไทยในอดีตมีฐานจากการใช้พุทธธรรมมาอบรมสั่งสอน และกุลบุตรกุลธิดา ทั้งหลายก็ได้ยึดมั่นในการนำวิถีพุทธมาเป็นวิถีชีวิต ตามครรลองของพุทธศาสนิกชนที่ตีมีการเข้าวัด ให้ทาน รักษาศีล ปฏิบัติธรรม ฟังธรรม และประพฤติปฏิบัติตนเพื่อขจัดขัดเกลากิเลส ชีวิตประจำวันผูกพันใกล้ชิดกับวัด มีวัดเป็นแหล่งเรียนรู้ที่สำคัญที่สุดวันพระคือวันที่มีความสำคัญเป็นชีวิตจิตใจเป็นวันแห่งการทำความดี ในวันพระชาวพุทธจะหยุดปฏิบัติการทำงาน ที่เป็นข้าศึกหรือเป็นอกุศล เช่น ละเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต ละอบายมุข เช่นสุราเมรัย เป็นต้น

เนื่องจากปัญหาต่างๆ ที่ปรากฏในสังคม เกิดจากการดำเนินชีวิตที่ขาดหลักพื้นฐานชีวิตคือ เบญจศีลหรือศีล 5 ในสังคมปัจจุบันนี้มากด้วยการสังหารผลาญชีวิตการปองร้ายกัน การทำร้ายกัน การลักขโมย ปล้นจี้แย่งชิงการทำผิดทางเพศ การหลอกลวง การเสพของมีนเมารวมถึงสิ่งเสพติด กำลังแพร่ระบาดไปทั่วทุกหนทุกแห่งสมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราชสกลมหาสังฆปริณายก (2533 : 2) ได้ตรัสไว้ว่า ศีล 5 เป็นข้อปฏิบัติ ขั้นพื้นฐานแรกของพระพุทธศาสนาหรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่าเป็นข้อปฏิบัติของความเป็นคนก็ได้ เพราะฉะนั้น หลักเบญจศีล จึงเป็นมนุษยธรรมเป็นธรรมของมนุษย์ หมายความว่าคนเราจะ

เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้น มิใช่ว่าจะเกิดมา มีรูปร่างหน้าตาเป็นมนุษย์เท่านั้น จะต้องมียุทธกรรมเบื้องต้นคือ หลักเบญจศีล ซึ่งเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์อยู่ด้วยกันอย่างสันติและสงบสุข

ปัจจุบันสังคมกำลังวิกฤติ ประเทศวุ่นวาย และศาสนากำลังสั่นคลอนจากพระภิกษุสงฆ์ นักบวชของศาสนาเองที่ผู้คนพุทธศาสนิกชนกำลังหันหลังให้ “ศีล” ไม่เห็นความสำคัญ ความจำเป็นของศีล ศีลกำลังหายไปจากจิตใจของชาวพุทธ ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมประเทศชาตินั้นส่วนหนึ่งเกิดจากการขาด “ศีล” ของผู้คนไม่ว่าจะเป็นศีลระดับใด ดูเหมือนคนจะไม่เอาใจใส่และปล่อยไปตามสภาวะของสังคมในยุคปัจจุบัน บรรดาความสุขของประชาชนทั้งหลายนั้น ไม่มีสุขอื่นยิ่งไปกว่าความสงบความสุขอื่นทั้งสิ้น ล้วนมีขึ้นและตั้งอยู่ไว้บนความสงบเท่านั้น ถ้าความสงบไม่มีแล้ว สุขอื่น ก็พังทลายสิ้นไปก็ผู้รักษาศีลเป็นผู้สร้างความสงบให้แก่ตนเอง ให้แก่หมู่บ้าน ให้แก่สังคมและประเทศชาติ ดังนั้น การรักษาศีลจึงเป็นการสร้างความสุขให้แก่สังคม จึงมีคำกล่าวที่ว่า วินัยควบคุมทหารให้เป็นหมวดหมู่ที่สวยงามไม่สับสนวุ่นวาย ฉันทิ ศีล 5 ก็เป็นวินัยของโลก ควบคุมคนในโลกให้มีความเป็นอยู่สงบเรียบร้อยไม่สับสนวุ่นวาย ฉันทินั้น”

ศีล แปลว่า ปกติ ผู้รักษาศีลก็คือผู้รักษาปกติของตนเองคือรู้จักความเบียดเบียนและทำลายสมบัติร่างกายและจิตใจของกันและกัน เป็นคุณธรรมพื้นฐานที่ช่วยควบคุมพฤติกรรมทางกายวาจาของมนุษย์ให้เรียบร้อยพร้อมทั้งเป็นหลักปฏิบัติที่สร้างสันติสุขให้แก่ตนเองและผู้อื่นและเป็นการชำระกายวาจาใจให้สะอาด เบญจศีลหรือศีล 5 เป็นจุดกำเนิดของความดีทั้งปวง ได้แก่ เจตนาเว้นจากข้อห้าม ที่บัญญัติไว้ในหลักของศีล 5 คือ 1) ปาณาติปาตา เวรมณี คือ เจตนาเว้นจากการฆ่าสัตว์ตัดชีวิต 2) อทินนาทานา เวรมณี คือ เจตนาเว้นจากการลักทรัพย์ 3) กาเมสุมิฉฉาจารา เวรมณี คือ เจตนาเว้นจากการประพฤติดิฉินประเวณี 4) มุสาวาทา เวรมณี คือ เจตนาเว้นจากการพูดเท็จ 5) สุราเมรยมัชชปมาทัฏฐานา เวรมณี คือ เจตนาเว้นจากการดื่มสุราและสิ่งเสพติดต่างๆ ตามหลักพระพุทธศาสนาเบญจศีลถือว่าเป็นหลักในการปกครองชีวิตเป็นศกฤหัสถ์ แต่ถ้าเป็นนักบวชก็จะมีศีลเพิ่มและข้อปฏิบัติเพิ่มเข้ามาอีก ซึ่งหากมองในเชิงลึกแล้วภายในศีลเหล่านั้นก็มีหลักเบญจศีลหรือศีล 5 อยู่ภายในนั้นด้วย การรักษาศีล 5 อย่างเคร่งครัด ทำได้อานิสงส์ 3 ประการ คือ 1) เป็นผู้มียอายุยืน 2) เป็นผู้มั่งคั่ง และ 3) เป็นผู้มียปัญญาเฉียบแหลม เป็นต้น ผู้ที่รักษาเบญจศีลหรือศีล 5 อย่างเคร่งครัดย่อมเป็นผู้ที่มีความประพฤติเรียบร้อย มีระเบียบวินัยทั้งทางกายและทางวาจามีหิริและโอตตูปปะ เป็นรากฐานแห่งจิตใจ มุ่งมั่นกระทำแต่ความดี หลีกไกลจากความชั่ว ย่อมไม่มีผู้ใดคิดร้ายและไม่มีโรคภัยเบียดเบียน ทำให้มีอายุยืนยาว นอกจากนี้ยังหมั่นประกอบการทำงานด้วยความขยันหมั่นเพียรและรู้จักรักษาทรัพย์ที่หามาไม่สุ่ยสุร้าย ไม่นำพากับบอขายมุขที่ย่อมเป็นผู้มีทรัพย์มากและความดี ที่สำคัญของการมีศีล 5 อีกอย่างคือ การเป็นผู้ที่มีจิตใจสงบที่จะคิดไตร่ตรองหาเหตุผล ปัญญาที่จะเกิดและองกามเพราะจิตใจสงบไม่คิดชั่วสามารถควบคุมกายและวาจาให้เป็นปกติ

ดังนั้น ศิล 5 นับว่าเป็นพื้นฐานในการดำเนินชีวิตประจำวันของประชาชนเกิดความสงบสุขและสันติสุข เพื่อนำผลที่ได้จากการศึกษามาวิเคราะห์ข้อมูล อันจะสะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพประสิทธิผลการดำเนินชีวิตของประชาชนในการเข้าใจหลักธรรม มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพัฒนาในสิ่งที่ยังไม่ดีให้ดียิ่งขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศิลป 5 ของหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ซึ่งผลจากการศึกษาในครั้งนี้จะใช้เป็นแนวทางส่งเสริมและแก้ไขปัญหาในชีวิตประจำวันได้ เพื่อนำพาไปสู่วิถีชีวิตที่ดี หรือบรรเทาปัญหาที่มีอยู่ในตัวเราและเชื่อมโยงไปถึงระบบสังคมที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาหลักการรักษาศิล 5 ในพระพุทธศาสนา
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริม 5 ของหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร
3. เพื่อเปรียบเทียบการศึกษาวិเคราะห์แนวทางการส่งเสริม 5 ของหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ที่มีเพศ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษา และอาชีพ

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้เป็นการทำวิจัยเชิงปริมาณ เกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมรักษาศิล 5 ของหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ผู้วิจัยจึงนำเสนอวิธีการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ หมู่บ้านรักษาศิล 5 ที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 6 หมู่บ้าน ดังนี้ 1) บ้านย่อ ตำบลย่อ 2) บ้านโพนทัน ตำบลโพนทัน 3) บ้านทุ่งมน ตำบลทุ่งมน 4) บ้านกู่จาน ตำบลกู่จาน 5) บ้านเหล่าไฮ ตำบลเหล่าไฮ 6) บ้านแคนน้อย ตำบลแคนน้อย รวมประชากรทั้งหมดจำนวน 3,5339 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ หมู่บ้านรักษาศิล 5 จำนวน 6 หมู่บ้านที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการเทียบตารางของเครจซี่และมอร์แกน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 43) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 379 คน

2. ขอบเขตด้านเนื้อหา

ขอบเขตด้านเนื้อหาเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมรักษาศิล 5 ของหมู่บ้านรักษาศิล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร แบ่งออกเป็น 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 2) ด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี 3) ด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข และ 4) ด้านการส่งเสริมงานบุญปลอดอบายมุข

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดเครื่องมือการวิจัยไว้ 2 แบบ คือ เครื่องมือ การวิจัยเชิงปริมาณ (Questionnaire) และเครื่องมือการวิจัยเชิงคุณภาพ (Interview) แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยได้ใช้แนวทางการสัมภาษณ์ (Interview Guide) เป็นเครื่องมือในการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยแบบสอบถามดังกล่าวมีมาตรวัด 5 ระดับ (Rating Scale) แบ่งแบบสอบถามออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามลักษณะปลายปิด เกี่ยวกับ ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะตรวจรายการ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับ เพศ ระดับการศึกษา และอาชีพ ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามในลักษณะแบบปลายปิด เป็นคำถามเกี่ยวกับการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร จำนวน 25 ข้อ แบ่งออกเป็นสี่ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา 2) ด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี 3) ด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข และ 4) ด้านการส่งเสริมงานบุญปลอดอบายมุข

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเสนอแนะเกี่ยวกับปัญหาและการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Question)

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ และระดับการศึกษา ใช้การวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.2 วิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรค ข้อเสนอแนะเพื่อนำมาเป็นการศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) แล้วเรียงลำดับค่าความถี่ (Frequency) และนำเสนอในรูปตารางประกอบการบรรยาย

4.3 วิเคราะห์ระดับความคิดเห็นต่อการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยใช้การวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ตามเกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร สรุปผลได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคลของประชาชน พบว่า เป็นเพศชาย จำนวน 220 คน คิดเป็นร้อยละ 55.40 มีอายุระหว่าง 21- 35 ปี จำนวน 160 คน คิดเป็นร้อยละ 40.30 มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 307 คน คิดเป็นร้อยละ 77.30 และมีอาชีพรับจ้าง จำนวน 200 คน คิดเป็นร้อยละ 50.40

2. ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้ทดสอบค่า t-test, One-way Analysis of Variance เพื่อศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ตัวแปรตาม คือ 4 ด้าน ประกอบด้วย ดังนี้

2.1 ด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ของแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร คือ ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ($\bar{X} = 2.97$, S.D.1.03) รองลงมา คือ มีการทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาพร้อมกัน ($\bar{X} = 2.96$, S.D.1.02) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธที่ดีเมื่อถึงวันสำคัญทาง ($\bar{X} = 2.77$, S.D.0.92) ตามลำดับ

2.2 ด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ของแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร คือ ประชาชนมีการเข้าวัดทำบุญ ตักบาตร สมาทานศีล ฟังเทศน์ และปล่อยสัตว์ตอนกลางวันของในวันสงกรานต์ปีเก่า ($\bar{X} = 2.98$, S.D. 0.98) รองลงมา คือ ประชาชนเข้าวัดบวชชี-พราหมณ์ในวันสงกรานต์ปีเก่าต้อนรับปีใหม่ ($\bar{X} = 2.96$, S.D. 1.39) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พระสงฆ์เป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนพิธีสวดมนต์ข้ามปี และสั่งสอนธรรมแก่ประชาชน ($\bar{X} = 2.64$, S.D. 0.94) ตามลำดับ

2.3 ด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ของแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร คือ พระสงฆ์ ประชาชนชาวบ้าน และผู้นำชุมชนเป็นที่ปรึกษาและส่งเสริมให้ประชาชนจัดงานศพปลอดอบายมุขอย่างใกล้ชิด ($\bar{X} = 2.81$, S.D.1.00) รองลงมา คือ ประชาชนให้ความสำคัญในการจัดงานศพปลอดอบายมุข ($\bar{X} = 2.77$, S.D.0.97) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านรักษาศีล 5 งดรงค์ให้ประชาชนจัดงานศพปลอดอบายมุข ($\bar{X} = 2.58$, S.D.0.95) ตามลำดับ

2.4 ด้านการส่งเสริมงานบุญปลอดอบายมุข โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ของแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร คือ วัด บ้าน และโรงเรียนมีส่วนร่วมให้ประชาชนได้จัดกิจกรรมทำบุญปลอดอบายมุข ($\bar{X}=3.48$, S.D.1.17) รองลงมา คือ ประชาชนให้ความสำคัญในการทำบุญปลอดอบายมุขเป็นส่วนมาก ($\bar{X}=3.06$, S.D.1.05) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับพระพุทธศาสนาควรเผยแพร่ศาสนพิธี และการทำบุญพระพุทธศาสนาให้ประชาชนทราบ ($\bar{X}=2.42$, S.D.0.84) ตามลำดับ

3. ผลการวิเคราะห์ปัญหาและข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร สามารถจำแนกเป็นรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้

3.1 ปัญหาด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา จากความถี่มากไปน้อย คือ ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อวันสำคัญมาถึง จำนวน 85 คน ขาดการประสานงานระหว่างวัด บ้าน โรงเรียนและองค์กรต่างๆ เท่าที่ควร จำนวน 45 คน ขาดการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในหมู่บ้านเห็นความสำคัญทางพระพุทธศาสนา จำนวน 30 คน และขาดการแสดงผลงานที่เป็นแนวปฏิบัติโดยพระสงฆ์ที่เป็นที่ยึดเหนี่ยวของประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 27 คน

3.2 ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยเรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่มากไปน้อย คือ ควรมีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการปฏิบัติธรรมในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จำนวน 34 คน ควรร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นกุศล และบำเพ็ญสาธารณประโยชน์เนื่องในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา จำนวน 30 คน ควรมีการแสดงผลธรรมเทศนาที่เป็นแนวปฏิบัติโดยพระสงฆ์ จำนวน 30 คน และควรให้ความสำคัญวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาให้มากขึ้นกว่านี้ จำนวน 17 คน

3.3 ปัญหาด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา จากความถี่มากไปน้อย คือ ขาดความร่วมมือระหว่างวัด บ้าน และโรงเรียนในการจัดกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีในหมู่บ้าน จำนวน 58 คน ขาดการให้ความสำคัญสวดมนต์ข้ามปี น้อย จำนวน 55 คน ขาดการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในหมู่บ้านการเข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 41 คน และขาดการปลูกฝังประชาชนในหมู่บ้านอย่างต่อเนื่องจำนวน 25 คน

3.4 ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี โดยเรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่มากไปน้อย คือ ควรส่งเสริมกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีทุกๆ ปี โดยกำหนดสถานที่ (วัด) ที่มีความพร้อมในแต่ละแห่ง จำนวน 57 คน ประชาชนในหมู่บ้านควรเข้าร่วมในกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปี ด้วยการสวดมนต์ ฟังพระธรรมเทศนา และการปฏิบัติธรรม

จำนวน 42 คน หน่วยงานในชุมชนควรรณรงค์ให้ประชาชนเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง จำนวน 15 คน และประชาชนในหมู่บ้านควรพร้อมใจกันสวดมนต์ข้ามปีให้เป็นวัฒนธรรมในชุมชน จำนวน 13 คน

3.5 ปัญหาด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข โดยเรียงลำดับความสำคัญของปัญหา จากความถี่มากไปน้อย คือ ขาดการทำประชาสังคม เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จำนวน 28 คน ขาดความรับผิดชอบต่อนโยบายที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 12 คน และขาดความร่วมมือร่วมใจกันระหว่างองค์กรปกครองท้องถิ่น และวัด จำนวน 9 คน

3.6 ข้อเสนอแนะด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข โดยเรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่มากไปน้อย คือ ควรกำหนดเป็นนโยบายที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันของประชาชนในหมู่บ้าน จำนวน 29 คน งานฌาปนกิจควรงดเว้นจากอบายมุขต่างๆ ทุกอย่าง จำนวน 20 คน และองค์กรปกครองท้องถิ่น และวัดควรมีบทบาทมากขึ้น และเน้นพิธีการที่เรียบง่ายตามแบบศาสนาพิธี จำนวน 11 คน

โดยสรุป พบว่า ประชาชนมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร โดยรวมทั้งสี่ด้าน ลำดับข้อที่มีความถี่จากสูงไปหาความถี่ต่ำ สามอันดับแรก คือ ควรมีการทำประชาสังคมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน และกำหนดเป็นนโยบายที่จะต้องปฏิบัติร่วมกันรองลงมา คือ วัด บ้าน และโรงเรียน ควรส่งเสริมกิจกรรมสวดมนต์ข้ามปีทุกๆ ปี โดยกำหนดสถานที่ (วัด) ที่มีความพร้อมในแต่ละแห่งและข้อที่มีความถี่ต่ำสุด คือ ควรจัดงานทำบุญทุกงานให้ปลอดอบายมุข ตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร มีประเด็นที่น่ามาอภิปราย ดังนี้

การศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งอาจจะมีสาเหตุมาจากการเห็นคุณค่าของการรักษาศีล 5 น้อย จึงเป็นสาเหตุให้ประชาชนมีแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 อยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของพระมหาวรณนัทฐิตานนท์ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างศีล 5 และสันติภาพในสังคม : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ และได้กล่าวถึงเรื่อง ศีล 5 และสภาพสังคมว่า หากมนุษย์ต้องการความสงบสุขร่วมเย็นแก่ชีวิตครอบครัวตลอดถึงสังคมประเทศชาติต้องการสถาปนาสันติภาพขึ้นในสังคมอย่างจริงจังและจริงใจแล้ว ไม่จำเป็นต้องลงทุนอะไรมากเพียงตั้งใจสมาทานศีล 5 แล้วรักษากันอย่างจริงจังปัญหาต่าง ๆ ความเดือดร้อนวุ่นวายต่างๆ ย่อมจะเลื่อนหายไปเองและได้ผล

มากที่สุด ทั้งนี้ องค์การทางศาสนาต้องจริงจังสังคัมพร้อมจริงใจและรัฐส่งเสริมให้เข้มแข็ง จะเป็นแรงขับเคลื่อนสันติภาพทางสังคัมได้ดี

1. ด้านการส่งเสริมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอ คำเขื่อนแก้ว อภิปรายได้ว่า ประชาชนได้มีความรู้ความเข้าใจในวันสำคัญทางพระพุทธศาสนามีการทำกิจกรรมวันสำคัญทางพระพุทธศาสนาาร่วมกัน และส่งเสริมให้พุทธศาสนิกชนปฏิบัติตนตามหน้าที่ชาวพุทธที่ดีเมื่อถึงวันสำคัญทางพระพุทธศาสนา ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สมคิด เหลลาฉลาด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเชื่อเรื่องบุญและบาป กับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร เพื่อศึกษาระดับความเชื่อเรื่องบุญและบาป ระดับพฤติกรรมเชิงจริยธรรม และความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างทุกคนเป็นผู้ที่นับถือศาสนาพุทธส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชายมีอายุประมาณ 15–20 ปี ผลการศึกษาพบว่าระดับความเชื่อเรื่องบุญและบาปซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องผลกรรมความเชื่อเรื่องสัตว์มีกรรมเป็นของของตนเอง และความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์ โดยเฉลี่ยนักเรียนมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปอยู่ในระดับสูงทุกด้าน และเมื่อแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม พบว่าเรื่องกรรมและเรื่องสัตว์มีกรรมเป็นของตนเองนักเรียนมีความเชื่อในระดับสูงเรื่องผลของกรรมและเรื่องนรกและสวรรค์นักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเชื่อเรื่องบุญและบาป นักเรียนมีความเชื่ออยู่ในระดับสูง ผลการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งประกอบด้วยทำให้ทานการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม การกตัญญูกตเวทิต์ และการงดเว้นจากอบายมุขมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติดี ยกเว้นการด้านการปฏิบัติด้านเบญจศีล เบญจธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาป คือ บิดามารดา รองลงมาคือตัวเองและพระสงฆ์ ส่วนครูอาจารย์เป็นอันดับสาม ส่วนการทำบุญการให้ทานรักศีลและฟังเทศน์นานๆ ครั้ง ส่วนคำแนะนำเรื่องการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมจากครอบครัวนาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่จะได้รับการอบรมเรื่อง ความกตัญญูกตเวทิต์ เป็นประจำ โดยพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการส่งเสริมสวดมนต์ข้ามปี โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุกๆ ด้าน เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว อภิปรายได้ว่า ประชาชนมีการเข้าวัดทำบุญตักบาตร สมาทานศีล ฟังเทศน์ และปล่อยสัตว์ตอนกลางวันของในวันสงท่ายปีเก่า ประชาชนเข้าวัดบวชชี-พราหมณ์ในวันสงท่ายปีเก่าต้อนรับปีใหม่ และ พระสงฆ์เป็นผู้นำในการปฏิบัติศาสนพิธีสวดมนต์ข้ามปี และสั่งสอนธรรมแก่ประชาชนซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ภูริณัฐ์ แสงทอง ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง เจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล เบญจธรรม พบว่า โดย

ภาพรวมระดับเจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล เบญจธรรมอยู่ในระดับสูง เมื่อเทียบความแตกต่างระหว่างเพศแล้วมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ระดับของเจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล เบญจธรรม เมื่อเปรียบเทียบกับระดับของการศึกษาแล้วผลออกมาว่าไม่มีความแตกต่างกัน และการได้รับการสนับสนุนพบว่ามีผลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 และยังสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาศีลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษาศีลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ ศีลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ ศีลข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินิดในกาม และศีลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาศีลข้อ 4 เว้นจากการพูดปด อยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาศีลห้า

3. ด้านการส่งเสริมงานศพปลอดอบายมุข โดยรวมอยู่ในระดับปานกลางในทุก ๆ ด้านเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้ว อภิปรายได้ว่า พระสงฆ์ ประชาชนชาวบ้านและผู้นำชุมชนเป็นที่ปรึกษา และส่งเสริมให้ประชาชนจัดงานศพปลอดอบายมุขอย่างใกล้ชิด ประชาชนให้ความสำคัญในการจัดงานศพปลอดอบายมุข/ และ ส่งเสริมให้ประชาชนในหมู่บ้านรักษาศีล 5 รณรงค์ให้ประชาชนจัดงานศพปลอดอบายมุข ซึ่งไม่สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญน้อย มุ่งงาม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์ ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ศาสนาพุทธและพระสงฆ์ ยังคงมีบทบาทต่อสังคมไทยมาก แม้ว่าสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงแต่ชาวไทยร้อยละ 95.02 ก็ยังนับถือพระพุทธศาสนาและชาวพุทธกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยภาคสนาม จำนวน 300 คน จาก 3 กลุ่มอาชีพ คือพ่อค้าหรือนักธุรกิจ นักศึกษาวิทยาลัยครู และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี มีความเชื่อและค่านิยมแบบพุทธให้การให้ทาน รักษาศีลบุญและบาปการดำรงชีวิตประจำวัน ความเมตตากรุณา ความไม่ประมาท การฝึกตนเอง ความสันโดษ การใช้ปัญญาและเหตุผล ถูกต้องตรงตามหลักพระพุทธศาสนา แต่ความเชื่อเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งของบุญและบาปสัมพันธ์กับการดำเนินยังไม่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา เพราะมีความเชื่อเบี่ยงเบนว่ากรรมจะให้ผลแก่ผู้กระทำในทางลบเท่านั้น โดยพบว่า อยู่ในระดับน้อย

เพศ และอาชีพ ที่แตกต่างกัน มีผลทำให้แนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้วจังหวัดยโสธร แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการยอมรับสมมติฐานที่ 1 และ 4 พบว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัย

ของ สมคิด เหลาฉลาด ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับ มัธยมศึกษาตอนปลายในเขตกรุงเทพมหานครเพื่อศึกษาระดับความเชื่อเรื่องบุญและบาปผลการศึกษาพบว่า ระดับความเชื่อเรื่องบุญและบาป ซึ่งประกอบด้วย ความเชื่อเรื่องกรรม ความเชื่อเรื่องผลกรรม ความเชื่อเรื่องสัตว์มีกรรมเป็นของตนเอง และความเชื่อเรื่องนรกและสวรรค์โดยเฉลี่ยนักเรียนมีความเชื่อเรื่องบุญและบาปอยู่ในระดับสูงทุกด้าน และเมื่อแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม พบว่าเรื่องกรรมและเรื่องสัตว์มีกรรมเป็นของตนเองนักเรียนมีความเชื่อในระดับสูง เรื่องผลของกรรม และเรื่องนรกและสวรรค์นักเรียนส่วนใหญ่มีความเชื่ออยู่ในระดับปานกลาง ส่วนความเชื่อเรื่องบุญและบาปนักเรียนมีความเชื่ออยู่ในระดับสูง ผลการศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมซึ่งประกอบด้วย การให้ทาน การปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรม การกตัญญูทเวท และ การงดเว้นจากอบายมุขมีแนวโน้มว่าจะปฏิบัติดี ยกเว้นการด้านการปฏิบัติด้านเบญจศีลเบญจธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ผู้สร้างแรงบันดาลใจให้เกิดความเชื่อเรื่องบุญและบาปคือ บิดามารดา รองลงมาคือตัวเองและพระสงฆ์ ส่วนครูอาจารย์เป็นอันดับสาม ส่วนการทำบุญการให้ทานรักษาศีลและฟังเทศน์นานๆ ครั้ง ส่วนคำแนะนำเรื่องการปฏิบัติตามหลักเบญจศีล เบญจธรรมจากครอบครัวนาน ๆ ครั้ง ส่วนใหญ่จะได้รับการอบรมเรื่อง ความกตัญญูทเวทเป็นประจำ พบว่า เพศ อาชีพ ความน่าเชื่อถือที่ประชาชนมีต่อเจ้าหน้าที่ตำรวจ ความรู้ความเข้าใจในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด และคาดหวังในการเข้ามามีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ไม่มีอิทธิพลต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาวรณานนท์ ฐิตานนโท ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างศีล 5 และสันติภาพในสังคม : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ และได้กล่าวถึงเรื่อง ศีล 5 และสภาพสังคมว่า หากมนุษย์ต้องการความสงบสุขร่มเย็นแก่ชีวิตครอบครัวตลอดถึงสังคมประเทศชาติ ต้องการสถาปนาสันติภาพขึ้นในสังคมอย่างจริงจังและจริงใจแล้ว ไม่จำเป็นต้องลงทุนอะไรมากเพียงตั้งใจสมาทานศีล 5 แล้วรักษากันอย่างจริงจังปัญหาต่าง ๆ ความเดือดร้อนวุ่นวายต่างๆ ย่อมจะเลือนหายไปเองและได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้ องค์การทางศาสนาต้องจริงจัง สังคมพร้อมจริงใจและรัฐส่งเสริมให้เข้มแข็ง จะเป็นแรงขับเคลื่อนสันติภาพทางสังคมได้ดี พบว่า อาชีพ เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกโครงการสายใยสัมพันธ์ในการป้องกันปัญหาเสพติด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ส่วนตัวแปร อายุ และระดับการศึกษา ที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ในอำเภอคำเขื่อนแก้วจังหวัดยโสธร ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 2, 3 และ 4

อายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกัน ไม่มีผลการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด สถานีตำรวจภูธรวังน้อย จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ 2, 3 และ 4 พบว่า ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญน้อย มุ่งงาม ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์ ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัยพบว่า ศาสนาพุทธและพระสงฆ์ยังคงมีบทบาทต่อสังคมไทยมาก แม้ว่าสังคมกำลังเปลี่ยนแปลงแต่ชาวไทยร้อยละ 95.02 ก็ยังนับถือพระพุทธศาสนาและชาวพุทธกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยภาคสนาม จำนวน 300 คน จาก 3 กลุ่มอาชีพ คือพ่อค้าหรือนักธุรกิจ นักศึกษาวิทยาลัยครู และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ อุบลราชธานี มีความเชื่อและค่านิยมแบบพุทธเกี่ยวกับการให้ทาน รักษาสิลบุญและบาปการดำรงชีวิตประจำวัน ความเมตตากรุณา ความไม่ประมาท การฝึกตนเอง ความสันโดษ การใช้ปัญญาและเหตุผล ถูกต้องตรงตามหลักพระพุทธศาสนาแต่ความเชื่อเรื่องกรรมและการให้ผลของกรรม อันเป็นส่วนหนึ่งของบุญและบาปสัมพันธ์กับการดำเนินยังไม่ถูกต้องตามหลักพุทธศาสนา เพราะมีความเชื่อเบี่ยงเบนว่ากรรมจะให้ผลแก่ผู้กระทำในทางลบเท่านั้น พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ และระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน ปัจจัยด้านบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการส่งเสริมการรักษาสิล 5 ของหมู่บ้านรักษาสิล 5 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ อธิฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การรักษาสิลห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร” ผลการศึกษาพบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการรักษาสิลข้อ 1 เว้นจากการฆ่าสัตว์ สิลข้อ 2 เว้นจากการลักทรัพย์ สิลข้อ 3 เว้นจากการประพฤตินิดในกาม และสิลข้อ 5 เว้นจากการดื่มสุราเมรัยในระดับมากที่สุด ส่วนการรักษาสิลข้อ 4 เว้นจากการพูดปด อยู่ในระดับมาก โดยพบว่าปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศและระดับการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการรักษาสิลห้าอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นคือ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ รายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการรักษาสิลห้า พบว่า อายุ การศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่พักอาศัย มีอิทธิพลต่อการส่งเสริมการรักษาสิล 5 ของหมู่บ้านรักษาสิล 5 ไม่แตกต่างกัน ซึ่งเป็นการปฏิเสธ สมมติฐานที่ตั้งไว้ และซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ จิตภา จิตต์วิญญาน ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานของพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พุทธกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย พบว่า เจตคติต่อเบญจศีลโดยรวมอยู่ในระดับดี หากแยกเป็นด้านแล้ว อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน ดังนี้ การละเว้นจากการลักทรัพย์ การละเว้นจากการเสพของมีนเมาการละเว้นจากการประพฤตินิดในกาม การละเว้นจากการพูดเท็จ และด้านที่ค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การละเว้นจากการฆ่าสัตว์ ส่วนเจตคติต่อเบญจธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมากเรียงตามลำดับคือความมีสัมมาอาชีพ ความสำรวมในความสัตย์ เมตตาและกรุณา และด้าน

ที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ความมีสติรอบคอบ และนักเรียนหญิงและนักเรียนชาย มีเจตคติต่อเบญจศีล เบญจธรรม ไม่แตกต่างกัน พบว่า เพศ อายุ การศึกษา ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ความรู้ความเข้าใจ และการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ไม่มีอิทธิพลต่อแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 และ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ พระมหาวรานนท์ ฐิตานนโท ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างศีล 5 และสันติภาพในสังคม : การศึกษาเชิงวิเคราะห์ และได้กล่าวถึงเรื่อง ศีล 5 และสภาพสังคมว่า หากมนุษย์ต้องการความสงบสุขร่มเย็นแก่ชีวิตครอบครัวตลอดถึงสังคมประเทศชาติต้องการสถาปนาสันติภาพขึ้น ในสังคมอย่างจริงจังและจริงจังแล้วไม่จำเป็นต้องลงทุนอะไรมากเพียงตั้งใจสมาทานศีล 5 แล้วรักษากันอย่างจริงจังปัญหาต่าง ๆ ความเดือดร้อนวุ่นวายต่างๆ ย่อมจะเลือนหายไปเองและได้ผลมากที่สุด ทั้งนี้ องค์การทางศาสนาต้องจริงจัง สังคมพร้อมจริงจังและรัฐส่งเสริมให้เข้มแข็ง จะเป็นแรงขับเคลื่อนสันติภาพทางสังคมได้ดี” พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ลักษณะชุมชน และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5 ไม่มีผลต่อแนวทางการส่งเสริมการรักษาศีล 5 ของหมู่บ้านรักษาศีล 5

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การประพฤติในศีล 5 เป็นจุดเริ่มต้นในการดำเนินชีวิตที่ถูกต้อง เรียกว่า เป็นผู้ที่มีสัมมาทิฐิ (ความเห็นถูกต้อง) ย่อมรู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์ และสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์ ซึ่งเป็นรากฐานให้ธรรมอื่นๆ คือ ความเมตตา กรุณา หิริ โอตตัปปะ ความซื่อสัตย์สุจริต ความสามัคคี เป็นต้น ปรากฏขึ้นตามมามีความประพฤติชอบต่อตนเอง และผู้อื่นในทางที่เป็นคุณ และสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่ดีให้เป็นพฤติกรรมที่ดีได้ และพัฒนาจนเป็นศีลอย่างมั่นคงที่เกิดมาจากจิตใจ โดยอาศัยเจตนา เจตสิก สังวร และสำรวมระวังพฤติกรรมที่แสดงออกทางกาย วาจา และใจเป็นสำคัญ

เอกสารอ้างอิง

- พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต).(2552).พุทธธรรมฉบับขยายความ, กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สมเด็จพระญาณสังวร สมเด็จพระสังฆราช สกลมหาสังฆปริณายก. (2533). มนุษยธรรม, กรุงเทพฯ : ชวนการพิมพ์.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- พระมหาวรานนท์ ฐิตานนโท.(2543).“ความสัมพันธ์ระหว่างศิลปะ 5 และสันติภาพในสังคม : การศึกษาเชิงวิเคราะห์, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย.
- สมคิด เหลาฉลาด.(2541). “ความเชื่อเรื่องบุญและบาปกับ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ในเขตกรุงเทพมหานคร”, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ภุริณัฐ์ แสงทอง.(2547). “เจตคติและการปฏิบัติของเยาวชนต่อหลักเบญจศีล เบญจธรรม”, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- บุญน้อย มุ่งงาม.(2543).“การศึกษาเชิงวิเคราะห์ค่านิยมแบบพุทธและการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน”, บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อธิษฐาน พูลศิลป์ศักดิ์กุล.(2548). “การรักษาศิลปะห้าของพุทธศาสนิกชนวัยแรงงาน : กรณีศึกษาเขตสวนหลวงกรุงเทพมหานคร”, ปัญหาพิเศษ, บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิตาภา จิตต์วิญญาน.(2549). “การศึกษาประสิทธิผลการปฏิบัติงานพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน พฤติกรรมและเจตคติต่อคุณธรรมของนักเรียน โรงเรียนในโครงการพระสอนศีลธรรมในโรงเรียน จังหวัดหนองคาย”, บทความวิชาการการวิจัย, สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดหนองคาย.
- <https://th.wikipedia.org/wiki/> [ออนไลน์]. (สืบค้นเมื่อ 29 มีนาคม 2563)

